

När ska du klippa dina får?

Fåren klipps normalt vid två olika tillfällen, på hösten i september, oktober, november och på våren i januari, februari och mars.

Höstklippning

Hösten är ullens skördetid nummer ett då sommarullen efter vårklippningen är den bästa; fåren har gått ute i sol, vind, renande regn, en stärkande återhämtning från lammen och med ett bra bete. Sträva efter att klippa fåren före installning och baggsläpp. Du kan enklare bedöma djurens hull och åtgärda de brister du noterar. Innan installningen är också ullen oftast ren och skräpfri och därmed utmärkt för vidareförädling. Långpälssade djur får ofta problem med ullfiltning

Enligt Scans undersökningar av 200 lamm- och fårskinn från många besättningar efter en dags höstslakt visade det sig att ca. 90% hade lilla pälslusen. Ett underskattat problem då dessa knappt är synliga för blotta ögat om man inte verkligen bläddrar i ullen och tittar grundligt. När ullen försvinner blir det plötsligt en tuffare miljö för hudparasiterna och om man samtidigt håller på ett så kallat "pour on" preparat på ryggen som sprider sig med hudfettet blir behandlingen komplett. Använd dessa preparat endast vid behov.

Höstklippning leder till bättre hygien, välmående och bättre tillväxt!

Vårklippning före lamning

Vårklippningen bör sker 6 – 8 veckor före lamningsstarten. Det finns flera skäl till detta. Tackor som klipps före lamning ökar sitt foderintag för att kompensera för värmeförluster. Samtidigt gynnas fostertillväxten. En förutsättning är givetvis att de har tillräckligt med bra foder att tillgå.

Ett får har i normalt hull även ett värmande fettlager under huden. Du kan enklare bedöma fårets kondition när det är nyklippt, vilket gör att djuren vid behov kan ges extra mat. Lammen hittar lätt till juvret utan hindrande smutsig ull. Det betyder att lammen kan dia ett rent juver, något som kan vara helt livsavgörande för avkomman. Klövarna ska också ses över i god tid innan lamningen då tackorna belastar sina leder mer och mer med ökad fostertillväxt. Eventuella löss får det svårare att överleva om klippningen sker innan lamningen jämfört med att klippa efter lamningen. Avlusa endast vid behov.

För er som är oroliga för att det kan bli kallt för era djur finns flera saker som ni kan tänka på. Det är djurägarens ansvar att ha djuren i gott hull för säsongen och ha tillgång till en så torr och dragfri miljö som möjligt. Kom ihåg att fåren konsumerar mer grovfoder en vanligt om det blir kallare för dem. Var dock försiktig med att ge dem för mycket spannmål eller kraftfoder, det kan göra att deras kroppstemperatur faktiskt sjunker! För er som ändå är oroliga för kylan kan klipparen använda så kallade

vinterskär som lämnar ull motsvarande 2-3 veckors ulltillväxt. Själva arbetet blir mer tidskrävande och därmed en högre kostnad.

Notera att denna service bör beställas redan vid bokningen.

Vårklippning under digivning

Om du väntar med klippningen till efter lamningen får det en hel rad mindre önskvärda konsekvenser. Tackan och lammet blir uppstressade av att skiljas åt och kan försvåra hanteringen. Tänk också på att tackorna har nedsatt kondition efter högdräktighet och digivning. Tackan prioriterar avkomman före allt annat, vilket inte minst betyder att hull och ull eftersätts. Det innebär i sin tur att vårullen dröjer och att vinterullen ligger kvar som ett vaddtäckte närmast huden.

Det här gör tackan svårklippt. Alla rundade former är borta, ryggrad och kotor hakar i, ena stunden klipper man under täcket, då klippskador lätt uppstår. Nästa gång ligger man någon centimeter över. Resultatet blir dåligt. Det är inte bara utseendemässigt som arbetet inte stämmer, risken för klippskador är överhängande med i värsta fall insektsangrepp som följd (vanlig trätjära i ev. sår håller flugorna borta). För klipparen innebär det att klipptiden förlängs drastiskt, den kan bli upp till fyra eller fem gånger längre än normalt. Saxen blir överhettad, vilket är obehagligt både för djuret och för klipparen.

Det här ska du tänka på innan fåren ska klippas

Ta in fåren i god tid före klippningen, dina får kan behöva ibland upp till 5-6 dagar för att torka, beroende på väderlek, ulltyp, och utrymmets ventilation. Då hinner de bli torra och lugna ner sig. Blöta får vill man inte klippa då det inte är bra för vare sig klippare, sax eller ull.

Fåren bör fasta, dvs. vara utan mat i minst 12 timmar och max 18 timmar före klippningen. Ströa ej heller det sista dygnet innan klippningen. Fåren bör dessutom vara utan vatten i minst 6 timmar och max 12 timmar före klippningen. Variationerna i tid beror på säsong. Kortare tid för tackor i sen dräktighet och längre för icke/tidig dräktighet, avelsbaggar, slaktdjur och tunga kötttraser. För er med stora besättningar tänk på att ta hänsyn till de djur som klipps sist den dagen. Överskrid ej maxtiderna. Får med välfylld mage och eller med foster får nämligen svårigheter med andningen, då en stor buk pressar upp i bröstkorgen när de sitter, vilket är den position som oftast används vid klippning. Det innebär att deras förmåga att andas nedsätts väsentligt. Ett får med andningssvårigheter får även lätt panik och kan försvåra klippningen för inblandade parter. Ett fastande får är av naturen något spakare, vilket underlättar arbetet, inte minst om fåret ligger i en viktklass betydligt över klipparens. Dessutom blir både ullen och klipplatsen trevligare utan träck.

Praktiska råd

Du bör se till att tillräckliga resurser finns för att hjälpa klipparen med djuren. När fåret väl är på plats för klippning gäller vissa enkla regler. Fåret ska placeras så nära klipparen som möjligt. Ju kortare förflyttningen till klippstationen, desto mindre stress upplever fåret samtidigt som arbetet för de som tar fram djuren nedbringas till ett minimum. Märkpenna till fåren, papper och penna för eventuella anteckningar kan vara bra att ha med dig under djurhanteringen.

Klippstationen

Klippplatsen ska vara ljus, dragfri och försedd med ett fast underlag. En fri och jämn ej lutande yta på 2,5 meter * 2,5 meter räcker bra för att utföra själva klippningen. På betonggolv räcker det att du lägger ut en fullstor och jämn masonitskiva med den ruggade sidan upp. På ströbädd och lutande ytor måste denna förstärkas med en stadigare skiva under masoniten och eventuellt vägas upp. Det är viktigt att ytan där fåret sitter är sträv, då djuret i annat fall lätt glider från klipparen eller där fåret tror sig ha möjligheter att komma upp och då försöker smita. Vid beröring med en ströbädd eller om klövarna får kontakt med en vägg, vaknar också djurets flyktinstinkter.

För montering av klippmaskinen önskar fårklipparen en takhöjd på åtminstone 2,5 meter, samt jordad el som är säkrad för minst 10 ampere. Verkar det svårt? Finns det eventuellt andra alternativa utrymmen och finns det lösa grindar tillgängliga finner man oftast en bra plats för arbetets utförande!

Ullen - ofta en glömd resurs

Vid klippning sorterar man bort den ofta smutsiga bukullen för att man på så sätt blir kvar med den ofta värdefulla fällullen. Vi rekommenderar att ni kollar upp vilka möjligheter ni har för att ta vara på ullen då det ofta är en glömd resurs. Om ni bestämmer er för att ta vara på ullen ska ni tänka på att det kommer att ta en hel del extra tid, en tid som ändock kan betala sig i slutändan. När du gör en bedömning kan det därför vara klokt att räkna med att det krävs extra personal för den hanteringen. Om det rör sig om få djur kan ni dock göra det mesta arbetet med ullen när fåren redan är klippta.

Tänk på att undvika nedfuktning och nedskräpning av ullen både innan och efter klippning. För fårets generella välbefinnande och ullens kvalitet är det viktigt att fåren har tillgång till de mineraler som de behöver. Sortera ullen efter färger och packa den torra ullen i rena pappsäckar och helst med tidningspapper mellan varje fäll. Det gör ingenting om de klippta fåren blandar sig med de oklippta, det kan tvärtom vara bra då får lätt blir stressade av att vara ensamma!

Planering av klippningen

Om du inte har så många får som ska klippas, bör du ta en kontakt med en klippare i god tid så att de kan kombinera ihop arbetet hos dig med klippning hos andra fårägare i din närhet. Det gäller även för fårklippare att försöka koncentrera och optimera sina insatser både i tid och rent geografiskt.

Kontakta [Svenska Fårklipparförbundet](#) för mer information och kontakter!

Ett stort tack till [Uhlås Fårservice](#) varifrån denna text tagits i sin helhet med få ändringar.